

บทที่ ๔

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

๑. เพื่อสำรวจประเภท ชนิด สภาพและคามถี่ของการใช้สื่อการสอนที่มีอยู่ในปัจจุบันของโรงเรียนพิชยการเอกชนในกรุงเทพมหานคร
๒. เพื่อสำรวจความต้องการ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครูอาจารย์ในโรงเรียนพิชยการเอกชน เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนประกอบการสอน
๓. เพื่อสำรวจความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียนพิชยการเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่องานสื่อการสอน
๔. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา และปรับปรุงงานสื่อการสอนของโรงเรียนพิชยการเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนพิชยการเอกชนในกรุงเทพมหานครจำนวน ๔๔ โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร ๔๔ คน เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา ๔๔ คน และครูอาจารย์ผู้สอน ๑๓๔ คน รวมประชากรในกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๒๒๔ คน
๒. เครื่องมือสำหรับการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถาม ๓ ชุด
ชุดที่ ๑ เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ลักษณะคำถามประกอบด้วยข้อสนเทศ และลักษณะทั่วไปของผู้บริหาร ความคิดเห็นและทัศนคติต่องานโสตทัศนศึกษาและสื่อการสอน การให้การสนับสนุนและข้อเสนอแนะ

ชุดที่ ๒ เป็นแบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา คำถามประกอบด้วยข้อสน-
เทศ และลักษณะทั่วไปของเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม การสำรวจสภาพของโสตทัศนอุปกรณ์
เท่าที่มีอยู่ในโรงเรียนในปัจจุบัน ความถี่ในการใช้ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานทางโสตทัศน
ศึกษา และข้อเสนอแนะ

ชุดที่ ๓ เป็นแบบสอบถามสำหรับครูอาจารย์ผู้สอน ประกอบด้วย ข้อสนเทศ และ
ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบ ความรู้และประสบการณ์ทางสื่อการสอน ความสะดวกในการใช้บริการทาง
โสตทัศนศึกษา ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์

๓. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามไปยังโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างประชากรรวมทั้งสิ้น ๒๒๕
ฉบับ ได้รับคืน ๒๑๒ ฉบับ เลือกแบบสอบถามใช้เฉพาะที่สมบูรณ์ที่สุด ๒๐๕ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๑๑
ของประชากรทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยอาศัยระเบียบวิธีการทางสถิติดังนี้

๑. หาค่าร้อยละในเรื่องที่เกี่ยวกับข้อสนเทศกับลักษณะทั่วไปของตัวอย่างประชากร
ความคิดเห็นและทัศนคติของผู้บริหาร ความสะดวกในการใช้และจัดหาโสตทัศนอุปกรณ์ของเจ้าหน้าที่
โสตทัศนศึกษา รวมทั้งอุปสรรคและปัญหาในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์และสื่อการสอนของอาจารย์ผู้สอน

๒. จำนวนและสภาพของ โสตทัศนอุปกรณ์หาจำนวนเฉลี่ย

๓. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความถี่ในการใช้หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

๑. ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามนี้เป็นผู้บริหารระดับอาจารย์ใหญ่เป็นส่วนใหญ่ ในจำนวน
นี้ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีและมีความคิดสนับสนุนต่องานสื่อการสอนและโสตทัศนศึกษา มีผู้บริหารจำนวน

ถึงร้อยละ ๑๐๐ เห็นด้วยกับการที่โรงเรียนควรมีนโยบายจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้ออุปกรณ์การสอนและให้ครูอาจารย์ใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาประกอบการสอนผู้บริหารจำนวนร้อยละ ๗๔.๕๗ เห็นความสำคัญที่จะต้องจัดให้มีงานสื่อการสอนในโรงเรียนรวมทั้งการจัดห้องโสตทัศนศึกษาโดยเฉพาะ และมีผู้ประจำทำหน้าที่ทางด้านนี้โดยตรง นอกจากนี้ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้ครูอาจารย์จัดทำอุปกรณ์การสอนขึ้นใช้ในการสอนวิชาชีวทุกวิชาเพื่อจะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในด้านข้อเสนอแนะผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะคล้ายกันคือในเรื่องของราคาของโสตทัศนอุปกรณ์ แต่ละอย่างมีราคาสูงมาก โรงเรียนไม่สามารถจัดหาได้ครบถึงแม้จะมีความคิดสนับสนุนการใช้ก็ตามข้อเสนอแนะให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจัดตั้งศูนย์โสตทัศนอุปกรณ์เพื่อให้ทางโรงเรียนสามารถขอยืมใช้ได้หรือมีฉะนั้น ก็ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลิตออกจำหน่ายในราคาถูก ผู้บริหารบางท่านยังได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การเรียนและฝึกทำสื่อการสอนของนิสิต นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยครู เมื่อประเมินผลแล้วควรที่จะแจกจ่ายให้กับโรงเรียนต่าง ๆ แทนที่จะทิ้งไปและนอกจากนี้ผู้บริหารยังให้ข้อเสนอแนะอีกว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมครูเกี่ยวกับสื่อการสอนด้วย

๒. ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา ปรากฏว่า ส่วนใหญ่เป็นชายถึงร้อยละ ๗๓.๒ มีอายุการทำงานไม่เกิน ๑๐ ปี และมีวุฒิปริญญาตรี สำหรับวุฒิปริญญาโทมีเพียงร้อยละ ๗.๓ เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาส่วนใหญ่จะมีชั่วโมงสอนมากกว่า ๒๐ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ทางโสตทัศนศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๕.๔ เคยได้รับการศึกษาทางด้านนี้จากสถาบันการศึกษา สำหรับการจัดให้มีแผนกโสตทัศนศึกษาในโรงเรียนนั้น พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ถึงร้อยละ ๕๕.๑ มิได้จัดให้มีแผนกโสตทัศนศึกษาขึ้นในโรงเรียน เครื่องมือโสตทัศนอุปกรณ์เท่าที่มีอยู่จะเก็บรักษาไว้กับแผนกธุรการ

สถานภาพของโสตทัศนอุปกรณ์จากการสำรวจพบว่าจากโรงเรียนมีโสตทัศนอุปกรณ์ประเภทเครื่องเสียงคือเครื่องขยายเสียงและเครื่องบันทึกเสียงเฉลี่ยโรงเรียนละ ๑ เครื่อง นอกจากประเภทเครื่องเสียงแล้ว อุปกรณ์ที่มีเฉลี่ย โรงเรียนละ ๑ เครื่อง ได้แก่ เครื่องอัดสำเนาสำหรับโสต-

ทัศนูปกรณ์ประเภทอื่นโดยเฉลี่ยมีเป็นส่วนน้อยมาก อุปกรณ์ที่สำรวจไม่พบเลยในโรงเรียนได้แก่ เครื่องฉายฟิล์มจุ๊ป เครื่องฉายไมโครฟิล์ม เครื่องอุปกรณ์ copy ภาพและสไลด์กับอุปกรณ์ล้างอัดขยายภาพ ส่วนอุปกรณ์ที่ชำรุดได้แก่ เครื่องขยายเสียงและเครื่องอัดสำเนา

สำหรับความถี่ในการใช้พบว่าโสตทัศนูปกรณ์ที่จัดว่าใช้มากได้แก่ เครื่องขยายเสียง เครื่องบันทึกเสียง เครื่องถ่ายเอกสาร ห้องปฏิบัติการภาษา และเครื่องอัดสำเนา

ในด้านอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินงานด้านสื่อการสอนและโสตทัศนศึกษาพบว่ามีปัญหามากในเรื่องความไม่สะดวกในการยืมสื่อการสอนและโสตทัศนูปกรณ์จากสถาบันอื่น ปัญหาที่มีบ้างได้แก่เรื่องครุขาดความสนใจ และไม่ใช้อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนส่วนการจัดหาวัสดุสื่อการสอนโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดซื้อ

เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาให้ข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าควรให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนออกกฎควบคุมให้โรงเรียนจัดหาโสตทัศนูปกรณ์ที่จำเป็นด้วยการออกเป็นระเบียบในการขอจัดตั้งโรงเรียนว่าจะต้องจัดหาโสตทัศนูปกรณ์ประเภทใดบ้าง และปริมาณเท่าใด นอกจากนี้เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษายังได้ให้ความเห็นคล้ายกับผู้บริหารอยู่ข้อหนึ่งคือ ต้องการให้มีการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาสำหรับบริการสื่อการสอนทางพิชชชการ ความคิดเห็นอื่น ๆ คือต้องการให้มีการจัดอบรมครูเกี่ยวกับความรู้ทางโสตทัศนศึกษา

๓. เกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นหญิงอายุระหว่าง ๒๑-๓๐ ปี วุฒิระหว่างปริญญาตรีกับต่ำกว่าปริญญาตรีมีจำนวนใกล้เคียงกัน วุฒิปริญญาโทไม่ปรากฏพบจากการสำรวจอายุการทำงานของครูอาจารย์ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง ๑-๕ ปี ชั่วโมงสอนทั้งรอบเช้าและรอบบ่ายมากกว่า ๒๐ ชั่วโมงขึ้นไปต่อสัปดาห์ ในส่วนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับสื่อการสอนมีครูจำนวนร้อยละ ๗๖.๕ ผ่านการศึกษาวิชาทางโสตทัศนศึกษามาก่อน

ในด้านสภาพการใช้โสตทัศนูปกรณ์และสื่อการสอนและความจำเป็นในการใช้จากค่าเฉลี่ยที่ครูอาจารย์ เคยใช้ และเห็นว่าสื่อการสอนและโสตทัศนูปกรณ์เหล่านั้น มีความจำเป็นมาก คือกระดานดำที่ เคยใช้ แต่เห็นว่า จำเป็นน้อย ได้แก่ของจริงและภาพโปรสเตอร์ นอกเหนือจากนั้นเป็นสิ่งที่รู้จักแต่

ไม่เคยใช้ ยกเว้นไดออรามา ไม่มีครูอาจารย์คนใดรู้จัก

ในเรื่องการจัดหาและใช้สื่อการสอนประกอบการเรียนการสอนโดยเฉลี่ยตอบว่าใช้ นานๆ ครั้ง เกี่ยวกับความสะดวกในการใช้สื่อการสอนและโสตทัศนูปกรณ์ที่ทางโรงเรียนจัดให้ผลที่ได้ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ยังไม่มียุติการเกี่ยวกับสื่อการสอนให้เลย แต่มีส่วนหนึ่งคือจำนวนร้อยละ ๔๔.๖ ที่ตอบว่าผู้บริหาร ได้สนับสนุนให้ใช้สื่อการสอน

เกี่ยวกับอุปสรรคและปัญหาของการใช้สื่อการสอน คำตอบส่วนใหญ่ที่ได้ก็คือโรงเรียนไม่มี สื่อการสอนให้ใช้เลย นอกจากนั้นได้แก่ปัญหาไม่มีสื่อการสอนที่เหมาะสมในวิชาทางพลศึกษา และ ไม่มีสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับใช้สื่อการสอนกับปัญหาสื่อการสอนมีไม่เพียงพอ

จากผลของการวิจัยดังกล่าวมาแล้วข้างต้นพอสรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติ ที่ดีและมีความคิดสนับสนุนต่องานสื่อการสอน แต่ประสบปัญหาเกี่ยวกับราคาของโสตทัศนูปกรณ์ซึ่งเป็น ของที่มีราคาแพง จึงไม่กล้าลงทุนทำให้โรงเรียนเหล่านี้ขาดแคลนโสตทัศนูปกรณ์เป็นส่วนใหญ่ สถานภาพ ทางโสตทัศนูปกรณ์เท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน จากการสำรวจพบว่าจำนวนที่มีโดยเฉลี่ย ๑ เครื่อง ได้แก่ ประเภทเครื่องเสียง และเครื่องอัดสำเนา ส่วนประเภทเครื่องฉายนั้นยังขาดแคลนอยู่มาก ความถี่ ในการใช้พบว่า เครื่องเสียงมีความถี่ในการใช้มากที่สุด อุปสรรคและปัญหาในการดำเนินงานของเจ้า- หน้าที่โสตทัศนศึกษาพบว่า ปัญหาคือความไม่สนใจของครูอาจารย์ที่จะใช้สื่อการสอนประกอบการสอน กับความไม่สะดวกในการติดต่อขอยืมโสตทัศนูปกรณ์จากหน่วยงานอื่น ซึ่งเป็นผลให้การจัดหาสื่อการ สอนจึงต้องใช้วิธีการซื้อ เป็นส่วนใหญ่ เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาต้องการให้หน่วยงานที่ควบคุมโรงเรียน ออกระเบียบให้โรงเรียนต้องจัดหาสื่อการสอนบ้าง เกี่ยวกับการใช้โสตทัศนูปกรณ์และความจำเป็น ในการใช้กระดานดำ เป็นสิ่งที่ ครูอาจารย์เคยใช้และเห็นว่าจำเป็นมากที่สุด ส่วนที่เคยใช้และเห็นว่า จำเป็นคือพวกภาพโปสเตอร์และของจริง ในการใช้สื่อการสอนประกอบการเรียนการสอนจะใช้เพียง นาน ๆ ครั้ง ซึ่งความไม่สะดวกในการใช้ก็คือทางโรงเรียนไม่มีโสตทัศนูปกรณ์ให้และไม่มีสื่อการสอน ในวิชาทางพลศึกษาอย่างเพียงพอ

อภิปรายสิ่งที่ค้นพบ

๑. โรงเรียนพิชชการเอกชนส่วนใหญ่ถึงร้อยละ ๙๕.๑ ไม่มีแผนกโสตทัศนศึกษาไม่มีสื่อการสอนและโสตทัศนอุปกรณ์ ให้ครูอาจารย์ใช้อย่างเพียงพอ ทั้ง ๆ ที่เป็นสถาบันเอกชนความคล่องตัวในการจัดซื้อดีมาก และรายได้จากโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์,ที่มีกำไรซึ่งเห็นได้จากจำนวนโรงเรียนประเภทนี้มีการขอจัดตั้งมากที่สุด ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ ๑ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเหตุให้ครูอาจารย์ไม่อาจมีและใช้สื่อการสอนได้อย่างเพียงพอ ในขณะที่การวิจัยพบว่าผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีและสนับสนุนต่องานสื่อการสอน เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าขัดกันในสภาพความเป็นจริง กับทัศนคติของผู้บริหารที่ได้จากการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ในการบริหารโรงเรียนเอกชนนั้น จากประสบการณ์ของผู้วิจัยพบว่าอำนาจสูงสุดในการจัดการและจัดซื้ออยู่ที่ผู้จัดการโรงเรียน อำนาจของอาจารย์ใหญ่จะอยู่ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน จากผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารระดับอาจารย์ใหญ่ถึงร้อยละ ๗๘.๖ จึงทำให้ไม่อาจทราบความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูงที่มีต่องานสื่อการสอน แต่ถ้าพิจารณาจากผลการวิจัยอาจจะสรุปได้ว่าผู้บริหารระดับสูงไม่ให้การสนับสนุนงานด้านนี้เท่าที่ควร

๒. โสตทัศนอุปกรณ์ที่สำรวจพบว่ามีในอัตราเฉลี่ยโรงเรียนละ ๑ เครื่องได้แก่ เครื่องขยายเสียง เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องอัดสำเนา เครื่องมือทั้ง ๓ ชนิดนี้โดยทั่วไปเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดที่พึงมีในสถานศึกษา ดังนั้นจึงพิจารณาได้ว่า โสตทัศนอุปกรณ์ดังกล่าวจะถูกใช้งานอยู่ในขอบข่ายของงานธุรการมากกว่าที่จะเข้าไปมีบทบาทโดยตรงกับการเรียนการสอน ยกเว้นเครื่องอัดสำเนาซึ่งอาจจะใช้ผลิตสื่อการสอนประเภทคำสอนได้บ้าง โสตทัศนอุปกรณ์ที่พบว่ามีใช้มาก นอกจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นคือห้องปฏิบัติการภาษา ชุดห้องปฏิบัติการภาษาเป็นสิ่งที่มีความแพงมากและต้องมีสถานที่เฉพาะ จากสถานภาพที่สำรวจมาจึงไม่น่าจะพบว่ามีใช้ในโรงเรียนพิชชการเอกชน เมื่อตรวจสอบ (จากตารางที่ ๒) ค่าเฉลี่ยของการใช้ เป็น ๒ แต่ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น ๐ จึงทราบว่าอุปกรณ์นี้มีใช้อยู่ในสถาบันเพียงแห่งเดียว และที่ใช้มากเพราะว่าทางโรงเรียนมีการเรียนการสอนถึง ๓ รอบ การใช้ห้องเรียนใช้ระบบหมุนเรียนตลอดเวลา ห้องปฏิบัติการภาษาจึงถูกใช้ทุกชั่วโมง ค่าเฉลี่ยจึงออกมาว่าใช้มาก

๓. ถึงแม้ว่าครูอาจารย์ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาอบรมทางด้านสื่อการสอนและโสตทัศนอุปกรณ์

จากสถาบันการศึกษา แต่ในการปฏิบัติหน้าที่ครูอาจารย์ดังกล่าวไม่มีใครใช้สื่อการสอน สาเหตุนี้ประการแรกเกิดจากโรงเรียนยังขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จะให้ครูอาจารย์ใช้อย่างมาก ประการที่สองครูอาจารย์ส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนมาก คือตามแนวปฏิบัติของโรงเรียนพลศึกษาเอกชนทั่วไป โรงเรียนจะกำหนดให้ครูอาจารย์ประจำสอน ๒๐ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สำหรับชั่วโมงสอนเงินเดือนประจำ (Teaching Load) และครูอาจารย์ทุกคนจะสอนในรอบบ่ายสำหรับรายได้พิเศษ จึงทำให้เกิดความเหนื่อยล้าที่จะจัดหาสื่อการสอน ผลการสำรวจเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนจึงออกมาในลักษณะ นาน ๆ ครั้ง (ตารางที่ ๖) และประการสุดท้ายคือโรงเรียนเอกชนจะเป็น "ทางผ่าน" ในการทำงานของครูอาจารย์เพื่อรอการสอบบรรจุเข้าเป็นข้าราชการ ซึ่งเห็นได้จากอายุการทำงานส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง ๑-๕ ปี การปฏิบัติงานในลักษณะที่เป็นชั่วคราวนี้เป็นเหตุที่ทำให้ครูอาจารย์ไม่ใคร่สนใจคิดค้นและจัดหาสื่อการสอนประกอบการเรียนการสอน

๔. เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาของโรงเรียนเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาส่วนใหญ่มีได้มีตำแหน่งหน้าที่เด่นชัดว่าทำหน้าที่ทางด้านนี้โดยตรง จากการที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสสอบถามบางสถาบันขณะรับแบบสอบถาม พบว่าเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาที่ให้ข้อมูลเป็นครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่ดูแลรักษาและใช้เครื่องมือ และส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนมากกว่า ๒๐ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการทางด้านโสตทัศนศึกษาได้อย่างจริงจัง นอกจากนี้อุปสรรคที่สำคัญก็คือการไม่มีห้องโสตทัศนศึกษาโดยเฉพาะกับไม่มีอุปกรณ์ที่เพียงพอ โสตทัศนอุปกรณ์ประเภทเครื่องฉายซึ่งสำรวจพบว่ามีอยู่บ้างเป็นจำนวนน้อยนั้น จึงไม่สามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างสะดวก

๕. มีข้อเสนอแนะตรงกันระหว่างเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา และผู้บริหารว่าต้องการให้มีการจัดตั้งหน่วยงานประเภทศูนย์โสตทัศนศึกษาในระหว่างโรงเรียนพลศึกษาเอกชนด้วยกัน โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นผู้ประสานงาน เพื่อจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนและหยิบยืมโสตทัศนอุปกรณ์ระหว่างกัน ข้อเสนอแนะนี้อาจเกิดจากการเห็นความแตกต่างระหว่างโรงเรียนด้วยกัน ซึ่งบางโรงเรียนเป็นโรงเรียนใหญ่มักเรียนกว่า ๗,๐๐๐ คน มีโสตทัศนอุปกรณ์ครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นประเภทเครื่องเสียง ระบบโทรทัศน์วงจรปิด เทปโทรทัศน์ และห้องปฏิบัติการภาษา กับโรงเรียนของตนซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ข้อเสนอแนะนี้เป็นข้อเสนอที่ดี แสดงถึงความสำนึกของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาที่พยายามอย่างถึงที่สุดที่จะให้นักเรียนของตนได้มีโอกาสสัมผัสสื่อการสอน

๖. ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจข้อหนึ่งของเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาคือ ข้อเสนอแนะที่ว่าให้กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนออกระเบียบในการจัดตั้งโรงเรียนว่าจะต้องจัดหาโสตทัศนอุปกรณ์อะไรบ้างเป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งจะอนุญาตให้จัดตั้งได้ เมื่อพิจารณาแล้วข้อเสนอนี้จะต้องเกิดจากความคับแค้นใจที่ผู้บริหารสูงสุดคือเจ้าของผู้จัดการ ไม่ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของงานสื่อการสอนกับเน้นให้ด้านการค้ามากกว่า แต่ข้อเสนอแนะนี้จะไม่เป็นแนวทางที่ดีนักที่จะแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดหาสื่อการสอนได้ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๑ ของการอภิปรายสิ่งที่ค้นพบว่าอำนาจสูงสุดในการบริหารโรงเรียนอยู่ที่ผู้จัดการหรือเจ้าของ ดังนั้นสื่อการสอนและโสตทัศนอุปกรณ์ที่ได้มาจากการประกอบคำร้องขอจัดตั้งอาจจะไม่ได้รับอนุมัติให้นำมาใช้ได้ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารสูงสุดนี้ควรจะใช้วิธีการให้ข้อมูลเพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีกว่าสื่อการสอน มีความสำคัญต่อกิจการของโรงเรียนในระยะยาวด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของสื่อการสอนของโรงเรียนพณิชยการเอกชนในกรุงเทพมหานคร ขอให้ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปรับปรุงไว้ดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียน

๑. โรงเรียนควรจัดให้มีห้องโสตทัศนศึกษาโดยเฉพาะ ถ้าไม่สามารถจัดเป็นห้องเอกเทศได้อาจจัดเป็นหน่วยงานรวมอยู่กับฝ่ายวิชาการ การศึกษาวิชาชีพทางบริหารธุรกิจเป็นการศึกษาถึงสิ่งที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาภาพยนตร์ หรือสไลด์ เกี่ยวกับธุรกิจและการพาณิชย์จึงเป็นสิ่งที่น่าจะนำมาใช้ในการเรียนการสอนนี้

๒. ควรจัดเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาโดยเฉพาะที่เคยรับการศึกษาทางโสตทัศนศึกษาให้ปฏิบัติงานทางด้านนี้โดยตรง

๓. โรงเรียนควรจัดงบประมาณซื้อสื่อการสอนหรือโสตทัศนอุปกรณ์ในแต่ละภาคเรียนเมื่อเก็บค่าเล่าเรียนในแต่ละภาคเรียน

๔. ผู้บริหารในระดับอาจารย์ใหญ่และหัวหน้าฝ่ายวิชาการควรจะพยายามให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณค่าของสื่อการสอน แก่ผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียนเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนทางด้านนี้มากยิ่งขึ้น

๕. ควรส่งครูอาจารย์ที่ไม่เคยรับการศึกษา เกี่ยวกับสื่อการสอน เข้ารับการอบรมทางด้านสื่อการสอน หรือขอความร่วมมือจากสถาบันที่มีการสอนทางด้านนี้ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร หรือวิทยาลัยครู จักรวิทยากรไปบรรยายแนะนำเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน

๖. ในกรณีครูอาจารย์ไม่มีเวลาเพียงพอในการผลิตสื่อการสอนเอง โรงเรียนควรติดต่อกับภาควิชาหรือแผนกวิชาในสถาบันที่สอนทางโสตทัศนศึกษา ให้นักศึกษาช่วยผลิตสื่อการสอนในวิชาที่ต้องการโดยส่งเนื้อหาริษาไปให้ และสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุการผลิต

ข้อเสนอแนะต่ออาจารย์ผู้สอน

๑. ครูอาจารย์ควรศึกษาติดตามความก้าวหน้าของการเรียนการสอนที่นิยมใช้สื่อการสอนมากขึ้นในปัจจุบัน อาจศึกษาจากหนังสือ ตำราต่าง ๆ หรือจากตัวอย่างที่ใช้จริง ๆ คือจากสื่อการสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อเป็นแนวทางในการผลิตสื่อการสอนสำหรับวิชาที่สอน

๒. สื่อการสอนทางวิชาพหุขยการ เช่น วิชาธุรกิจทั่วไป ศิลปการขาย การเลขานุการ และอื่น ๆ สามารถให้นักเรียนชั้นปีที่ ๓ ที่เรียนแผนกการขาย - โฆษณา ช่วยจัดทำได้ นักเรียนแผนกนี้ส่วนมากจะมีความสนใจในการวาดเขียนและถ่ายภาพ โดยประสานงานกับอาจารย์เจ้าของวิชา ให้นักเรียนในลักษณะของงานที่มอบหมาย (Assignment)

๓. ครูอาจารย์พึงระลึกเสมอว่าวิชาทางพหุขยการเป็นวิชาที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามการพัฒนาและความก้าวหน้าของธุรกิจและการพาณิชย์ ฉะนั้นวิธีการของการเรียนการสอนก็ควรพัฒนาด้วยการใช้สื่อการสอนซึ่งเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาแผนใหม่ด้วย

ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

๑. ควรจัดสัมมนาผู้บริหารระดับสูงของโรงเรียนพณิชยการในหัวข้อเกี่ยวกับคุณค่าของสื่อการสอน
๒. จัดอบรมความรู้ทางสื่อการสอนให้แก่ครูอาจารย์ของโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษา และควรจัดให้มีในช่วงปิดภาคเรียนภาคต้น
๓. ควรเป็นศูนย์กลางจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาระหว่างโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษาในแต่ละประเภทรวิชา

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยต่อไป

๑. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาของโรงเรียนพณิชยการ เอกชน ในกรุงเทพมหานคร
๒. ควรศึกษาวิจัยถึงสถานภาพของโสตทัศนอุปกรณ์และสื่อการสอนของโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษาประเภทอื่น ๆ ทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและภาคอื่น ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย